

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. IV. De termino accretionis & augmentationis, vbi de maximo & minomo rerum naturalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

continenter applicatum sit, non tamen semper operari continenter. Hi autem ponunt exemplum in bombardâ, quæ non semper applicatur, ac proinde deficit ibi experientia quam in agentibus continenter applicatis habemus, etiam si videatur esse eadem ratio. Deinde respondeo, bombardam habere tam remissam vim, ut non possit absolute deicere murum, etiam si primâ vice aliquod minimum signum in muro fecerit, ut proculdubio facit; ergo non ideo bombardam non deiciet, quia primò nihil fecit, ut hivolent, confiter ergo illud exemplum nullum esse, vel etiam contra illos.

SECTIO IV.

De termino accretionis & augmentationis, ubi de maximo & minimo rerum naturalium.

DIFFICULTAS est, utrum possit quodlibet corpus sine termino augeri. Hæc difficultas est duplex, alia de viventibus, alia de non viventibus.

PRIMA CONCLUSIO. Corpora non viuentia, quæ nec habent connexionem cum viventibus, & sunt homogenea, non determinant sibi ullam magnitudinem, ultra quam non possint crescere. Probat, quia in aquâ v. g. & in igne non est vlla ratio, cur non possint magis & magis augeri, cur enim, si alius Oceanus daretur, non posset cum hoc continuari? Confirmant hoc ipsum aliqui, quia alioquin sequeretur, quod si esset maximus ignis, non posset stupam comburere. Sed hæc ratio non est bona: posset enim dici, illam stupam comburendam, non tamen vniendam alteri igni, eò quod non posset crescere, quod est diuersum. Melius ergo de hoc ipso fit argumentum: quæ enim repugnantia in eo, quod dico, illi ignes inter se vniantur?

Dices: Ignis exigit determinatam intensiorem accidentium, ultra quam non potest aliam habere; ergo & similiter exigit determinatam extensionem, ultra quam nequeat crescere. Nego consequentiam: discretum consistit in eo, quod cum gradus intensiorem recipiatur in eadem parte subiecti, & hoc habeat determinatam virtutem, non potest plures & plures sine termino recipere; extensio autem non recipitur in eadem parte subiecti, nam quodlibet punctum continuatur cum aliis quatuor aut sex punctis; ergo sicut puncta intermedia sunt capacia continuationis, ita etiam quæ sunt vltima, poterunt continuari cum aliis, & fieri intermedia, & sic in infinitum crescere corpus illud.

Aduerte, licet prædicta corpora non determinant ex se limitatam magnitudinem, impediri tamen ne in infinitum crescant, tum à corporibus contrariis, tum defectu materia in quam possint operari, item & à spatio limitatione.

SECUNDA CONCLUSIO. Viuentia determinant sibi certam magnitudinem, ultra quam non possint naturaliter augeri. Hæc est Aristotelis 1. Physic. cap. 4. textu 36. & 2. de Animâ cap. 4. textu 41. & 7. Politic. cap. 4. & 4. de Generat. animalium, cap. 4. quem sequuntur multi alij Philosophi relati à Conimbricensibus 1. Physicor. cap. 4.

quæst. 1. art. 2. estque communis. Probat, Conclusio: quia si corpus esset summæ magnitudinis, distaret aliquæ partes notabiliter à stomacho, nec posset ad illas peruenire ex stomacho alimentum: ut nutrentur: imò nec ab ore ad stomachum posset peruenire; ergo debet constare certâ magnitudine corpus viuentis.

Respondent nonnulli, hoc argumento nihil conuinci, quia tunc in eo casu etiam ipse stomachus esset multò maior, & consequenter posset facile prouideri aliis partibus. Sed contra, quia quantumuis stomachus esset infinitæ magnitudinis, adhuc caput distaret infinitè à stomacho, item & pedes, quia interponeretur collum, quod esset infinitæ magnitudinis, item & venter infinitæ magnitudinis; ergo nec posset alimentum venire ad ore in stomachum, & à stomacho ad alias partes, quantumuis stomachus infinitæ esset magnitudinis. Manet ergo adhuc tota vis argumenti facti.

Sed vrgebis: Tam benè prouidetur domui magnæ per magnam culinam, quam parvæ per parvam. Sed contra, quia quò maior est domus, etiam si proportionaliter maior sit culina, magis distat hæc à reliquis domus partibus, quàm distat culina exigua in domo parua: ergo si cresceret domus in infinitum, quantumuis culina magna esset, non posset ex illâ ad partes reliquas domus perueniri, nec cibis ad culinam ex foro vniquam posset accedere. Idem erit in viuentis, iuxta dicta in replicâ primæ solutionis. Respondens autem confudit distantiam cum capacitate præparandi sufficientes cibos: quoad hoc enim admittit illi, infinitam culinam sufficere pro infinitâ domo. Verum ubi inueniuntur tam agiles famuli, qui cum cibis illud infinitum spatium tempestiue percurrant? Hoc opus, hic labor est.

Secundò potest Conclusio probari, quia omnia viuentia, dum agunt in alimentum, repatiuntur ab illo ita, ut aliquid deperant propriæ virtutis; ergo tandem ex nimia actione & passione extinguuntur, & consequenter habebunt terminum, ultra quem non possint crescere. Hoc argumentum non omnino placet: nam dicam paulò post, ex vi nutritionis formaliter loquendo non sequi, hominem interemptum iri. Melius ergo potest secundò ab experientia confirmari, quia primi parentes, qui ferè ad mille annos vitam protraxerunt, adhuc tamen non toto illo tempore creuerunt. Et ne longius abeamus, omnes nos crescimus solum ad vigesimum quintum annum, quamuis postea per longum tempus viuamus & nutriamur, ergo habemus terminum præfixum magnitudinis. Ratio à priori est, nam ad hoc ut animal crescat, requiritur ossa & nervos esse molles; nam, ut primum indurantur, non possunt crescere: in homine autem, quò paulatim acquirit maiores vires & calorem, paulatim etiam indurantur ossa & nervi usque ad vigesimum quintum annum, à quo tempore propter ossium nimiam duritiem non potest amplius crescere, nisi solum in carne, ex cuius maiori aut minori alimento prouenit, illum esse magis pinguem: in hac autem pinguedine etiam habet homo terminum, quia est nociua vitæ, imò homines valde pingues & crassi suffocantur intra breue tempus, habet ergo viuens terminum omnis suæ magnitudinis. Quæ autem sit ratio, cur aliqui

aliqui homines plus minusve augeantur, non est in praesenti explicandum: illud certum, omnes habere terminum suae magnitudinis maiorem vel minorem, iuxta diversum temperamentum, sicut habent terminum velocitatis virium, &c. quae diversitas oritur ex diversâ complexione, nullam tamen esse, quae naturaliter in infinitum possit excrecere.

TERTIA CONCLUSIO. Ferè omnia corpora, quae connexionem habent cum viventibus, determinant sibi certam magnitudinem. Probatum apertè ex praecedenti, quia non potest esse maius cadauer hominis, leonis, &c. quam fuerint homo, leo, &c. ergo, si hi sibi praefigunt terminum magnitudinis, necessariò praefigunt & illa. Dixi, ferè omnia, contra aliquos qui de omnibus indiscriminatim conclusionem statuunt. Nostri tamen limitatio probatur apertè, quia oleum & vinum fit ex viventibus, & tamen non determinant sibi magnitudinem ultra quam non possint augeri, non secus ac aqua. Quod si dicas, Te non loqui de quibuslibet viventibus, sed solum de animalibus; Contra, quia oleum, quod fit ex cere & ex aliis piscibus, item omnis adeps quae ex animalibus eruitur, non praefigit sibi terminum certum magnitudinis; ergo etiam cum hac limitatione non est vera tua conclusio.

56 Ratio verò pro nobis est, quia omnia corpora liquida, quae continuantur, eo ipso quòd iuxta ponantur, non praefigunt sibi terminum magnitudinis: licet enim, quando sunt in animali, habeant terminum, quia tamen postea possunt augeri modo dicto, absolute non habent terminum, corpora autem dura v. g. os, imò etiam caro pellis, quae non continuantur, etiam si vnum iuxta aliud ponatur, praefigunt sibi magnitudinis terminum, & dum sunt viva, ob dicta in secundâ Conclusionem; & dum sunt mortua, quia tunc nec per nutritionem, cuius sunt incapacia, nec per juxtapositionem, ob rationem proximè dictam, possunt augeri.

QUARTA CONCLUSIO. Viventia praefigunt sibi terminum parvitatis. Ratio est, quia formae vitales requirunt corpus organicum ad quascumque functiones vitales: vnicum autem vel duo indivisibilia sola non possunt eam organizationem habere; requiritur ergo corpus divisibile determinatè magnitudinis, infra quam non possit forma vivens recipi. Haec est communis, & caret difficultatè.

57 **QUINTA CONCLUSIO.** Corpora mortua, etiam si ex viventibus relicta sunt, non determinant sibi terminum in parvitate, id est, possunt in vno indivisibili materiae existere. Quae enim repugnantia potest esse in eo, quòd detur vnum indivisibile ossis & olei separatim à reliquis? Non dico, nos posse illud separare; nec enim tam subtiles divisiones facere possumus, sed, si separaretur ab Angelo v. g. posse in illo eam formam naturaliter conservari.

Dices: Non poterit operari, ergo neque esse. Primum nego Antecedens, poterit enim in aliud corpus indivisibile operari. Deinde nego consequentiam, quia sicut modò nullum effectum cognoscimus in capillo divisibili separato, nec tamen ideo negamus illum posse conservari, cur non & poterit vnicum indivisibile capilli, etiam si operatum non sit, aliquamdiu conservari? Fa-

teor, illud indivisibile facile debellandum ab agentibus contrariis, nisi sit ex his quae maximam habent resistentiam, qualia sunt ossa, vitra, quae etsi exigua sint, nisi igni applicentur, diutissime durant.

SEXTA CONCLUSIO. A fortiori non determinant sibi terminum parvitatis alia corpora non viventia, nec ex viventibus relicta, qualia sunt lapides, arena, vitrum, crystallus, aqua.

Dices: Videmus ignem in parvâ materiâ statim extingui, ergo praefigit sibi terminum parvitatis. Concedo Antecedens & consequentiam, dum ignis est iuxta agentia contraria. Ratio est, quia ignis habet paucissimam resistentiam, & requirit ferè summum calorem, ut conservetur; cumque non possit in tam parvâ materiâ frigiditati circumstantium corporum resistere, statim extinguitur: ceterum si poneretur in vacuo, vel inter corpora illi non contraria, non video, cur etiam in indivisibili non conservaretur naturaliter. Quidquid autem sit de igne propter eius tenuem resistentiam, adhuc in reliquis corporibus nostra Conclusio vera manet; videmus enim, partes farinae & alterius rei omnino comminutae ferè esse indivisibiles, nec unitas inter se, & tamen diu conservari; ergo non praefigunt sibi terminum usque ad indivisibile exclusivè.

SECTIO V.

De potentia nutritiva, & eius actu.

POTENTIA nutritiva propria viventium est illa, quâ haec se ipsa ab intrinseco augent, ad differentiam non viventium, quae per solam juxtapositionem crescunt. Non est in praesenti disputandum, utrum haec potentia sit vitalis, an non; deinde, utrum ab animâ distinguatur: quia haec omnia ad lib. de Animâ pertinent, in quibus universim de animae potentis disputandum erit: solum ergo in hac Sectione de actu eius potentiae, id est, de nutritione actuali differemus.

SUBSECTIO PRIMA.

Quâ ratione, & in quibus partibus fiat nutritio.

DVM animal crescit, nutritionem fieri in omnibus illius partibus, est certo certius: experientia enim docet, maiora esse omnia membra in homine procere statura, quam in ipso parvulo fuere; ergo omnia illius membra nutritione aucta sunt. Difficultas solum est, an postquam coefferit illius incrementum, v. g. expleto vigesimo quinto ætatis anno, detur postea nutritio in omnibus partibus illius, tam in duris quam in molibus, in ossibus & carne. Respondeo huic difficultati, partes duras ab eo tempore non nutriri, ut dentes, & ossa. Ratio est, quia omnes illae partes ita exsiccantur, & illarum pori clauduntur, ut non possint fugere alimentum quo nutriantur. A posteriori probatur Primum, quia si ossa essent capacia nutritionis sicut caro, semper posset homo in altum crescere, quod falsum est. Sequela probatur, quia eo ipso quòd ossa augeantur & crescant, necessarium est ut crescat animal.

Dices: Crescunt ossa versus latitudinem, non
Y y 2 autem